

– La barna leke seksuelle leker

**Pedagog Pia Friis og sexolog Thore Langfeld
oppfordrer til større åpenhet om temaet barns
seksualitet.**

La barna utforske. I Bjerkealleen barnehage i Oslo har de ansatte et mer bevisst forhold til barns seksualitet enn barnehager flest. For å unngå at barn får skam- og skyldfølelse i forbindelse med seksuelle leker har de diskutert seg frem til en felles norm som forteller personalet hvordan de skal forholde seg til temaet.

FOTO: IFA BILDERTEAM

Slik blir barna trygge på egen seksualitet

I Bjerkealleen barnehage får barna lov til å leke alle typer seksuelle leker.

Av Marius Iversen

Daglig leder Pia Friis mener barnehagen er en naturlig arena for barn som ønsker å utforske nakenhet og seksualitet.

– Det er her de møter barn på samme alder og av forskjellig kjønn. Slik samfunnet er blitt, er det ikke så mange steder de kan stikke seg litt bort og utforske sin egen seksualitet. Derfor er det viktig at vi tolererer at barna leker seksuelle leker i barnehagen, mener Friis.

Hun er førskolelærer og daglig leder i to av barnehagene til Stiftelsen Kanvas i

Fire råd til voksne

1. Gi barna en positiv bekreftelse på deres seksualitet. Dersom vi er usikre, blir barna usikre.
2. Vis respekt for barns privatliv. La barna få utforske sin seksualitet gjennom lek.
3. Anerkjenn jenters seksualitet på linje med guttenes.
4. Barn skal få utforske sin seksualitet. Men den må sosialiseres. «Det er godt å ta på tissen sin, men det kan du gjøre når du er for deg selv. Nå skal vi spise.»
(Kilde: Filmen «Barns seksualitet»)

- ✓ **Aksepterer onani og seksuelle leker**
- ✓ **Personalet handler etter felles norm**
- ✓ **Barnehagen frykter ikke overgripere**

Oslo. Friis er mest kjent for sitt arbeid for å fremme likestilling mellom menn og kvinner i barnehagene. Men hun har også jobbet mye med det vanskelige feltet barns seksualitet.

Laget felles norm

Blant annet holder barnehagelederen foredrag om hvordan hun mener barnehagene bør forholde seg til dette tabubelagte temaet.

– Hos oss har vi diskutert oss frem til en felles norm for hvordan vi skal forholde oss når barn leker seksuelle leker. For det dukker opp i alle barnehager før eller senere. Det er helt sikkert, hevder Friis.

– Hva legger du i begrepet seksuelle leker?

– Det kan være doktorleker hvor barna undersøker kroppene til hverandre, rompeleker, puleleker hvor de ligger oppå hverandre, onanering eller at de bare ser på hverandre. Den tradisjonelle mor, far og barn-leken kan også være en seksuell lek. Det å danse naken kan også gi en lystfølelse hos unger.

– Barn har lystfølelse

Ifølge pedagogen er det naturlig at barn helt nede i barnehagealder utforsker sin

egen seksualitet. I Bjerkealleen tok de tak i problemstillingene rundt dette da de for noen år siden opplevde at det ble lekt mange seksuelle leker i barnehagen.

– Barn har også lystfølelse som kan kjennes som det kiler i magen eller underlivet. Og små barn kan også få orgasme. Vi opplever at barn onanerer i barnehagen. Jentene gjør det for eksempel ved å gni seg på en huske, sofa eller noe annet litt hardt, forteller Friis.

– Det er en kontroversiell tilnærming dere har til dette temaet?

– Ja, det er nok det. Generelt tror jeg det hersker veldig stor usikkerhet blant foreldre og barnehagepersonell. Hvis de voksne er usikre, blir barna også usikre. Derfor er det viktig at vi diskuterer det i personalgruppen og med foreldrene for å vite hvordan man vil forholde seg.

«Koser du deg?»

– Konkret, hvordan forholder voksne i Bjerkealleen seg når barn leker seksuelle leker?

– Vi lar dem få holde på. Vi aksepterer at de gjør det, sier «Hei, har dere det fint» eller «Koser du deg?». Hvis et barn onanerer, er det bare å la det onanere. Barn kan onanere i perioder, korte eller lengre. Dersom man som

◀◀◀ voksen blir stram i masken og reagerer strengt, kan man risikere å påføre barnet skam- og skyldfølelse.

Pia Friis forteller at omfanget av den seksuelle leken varierer. I perioder er det utbredt. I andre perioder er det lengre mellom hver gang barna holder på med disse aktivitetene.

– Men det er ikke slik at dette er en ellevill sexbarnehage hvor folk løper rundt nakne og onanerer i alle kroker. Forskjellen fra andre barnehager er at vi har et bevisst forhold til dette temaet, påpeker Friis.

Lærer å si nei

– Er det ikke en fare for at intimsonen til noen barn kan bli krenket når dere er så liberale?

– Både ja og nei. Et av målene i forhold til sosial kompetanse er jo at barna skal bli i stand til å si at «dette vil jeg være med på, dette vil jeg ikke være med på». Har du ikke lyst til å leke sjørøver, skal du slippe å leke sjørøver. På samme måte kan ingen tvinge noen til å være med på en seksuell lek. Men har et barn lyst til det, skal det få lov.

– Du er ikke redd for at deres tilnærming til temaet skal tiltrekke seg elementer man helst ikke vil ha i en barnehage?

– Kan ikke stigmatisere

– Jeg er ikke redd for det. 50 prosent av våre ansatte er menn, slik har det vært i alle år. Man kan ikke stigmatisere en hel gruppe fordi noen ytterst få er overgripere. Jeg mener jeg ville oppdaget veldig raskt hvis noen hadde det motivet for å jobbe her, svarer Pia Friis.

– Hva er det dere ønsker å oppnå med den liberale holdningen deres?

– Målet vårt er at barna skal få et trygt forhold til deres egen seksualitet slik at de kan møte det voksne seksuallivet med trygghet og selvstendighet, sier Friis – og legger til:

– Vi ønsker også å bidra til at frykten for overgrep ikke er det eneste fokuset når det gjelder barns kropp og seksualitet. Vi må bidra til at barna får en sunn og avslappet utvikling.

Aksepterer seksuelle leker. Daglig leder Pia Friis i Bjerkealleen barnehage.

FOTO: MARIUS IVERSEN

– Åpenhet kan hindre overgrep

Seksualrådgiver Margrete Wiede Aasland oppfordrer barnehageansatte til å snakke med barna om seksualitet.

Slik mener Wiede Aasland at man kan unngå enkelte tilfeller av seksuelle overgrep.

– Barn som kan noe om seksualitet kan på et tidligere stadium fortelle om eventuelle seksuelle overgrep. Mange barn som blir utsatt for overgrep vet ikke at de utsettes for noe straffbart. Dermed er de heller ikke i stand til å si ifra, sier seksualrådgiveren som i en årrekke har forelest for studenter, barnehager og foreldre om temaet.

Ikke overdramatiser

Ifølge statistikken rammes 52.000 barn under 18 år av grove, gjentatte seksuelle overgrep.

– Dette er noe førskolelærerutdanningen og barnehagene må ta på alvor. Det er viktig å ikke overdramatisere. Men samtidig bør man ha et aktivt, åpent og avslappet forhold til kroppen generelt og også nakne kropp, mener Wiede Aasland.

– Kan man utvise for stor åpenhet og dele for mye informasjon med fem-seksåringer?

– Ja, man skal ikke presse dette på barna heller. Men jeg tror det er viktig at voksne har aksepterende holdninger og ikke reagerer strengt når to barn viser kjønnsorganene til hverandre.

Psykolog og sexolog Thore Langfeldt mener ansatte i barnehagen ikke må la sine personlige holdninger avgjøre hvordan de forholder seg til barns seksualitet.

Faglig tilnærming

– Synet på hvordan man skal nærme seg dette temaet må ikke bli en personlig sak, men en faglig sak. Det er et problem hvis lederen i barnehagen har et personlig syn på saken, og lar dette synet gjennomsyre håndteringen i barnehagen.

– Mange barnehager vil kanskje ha problemer med en liberal holdning, som de blant annet har i Bjerkealleen?

– Det kan godt tenkes. Men vi kan ikke la oss styre av hva konservative fundamentalister mener. Vi bor i et liberalt land og vi kan for eksempel ikke legge et muslimsk syn på seksualitet til grunn for hva vi gjør i barnehagene.

Allerede på 1970-tallet foreleste Thore Langfeldt om barns seksualitet for barnehager. I 2001 ga han ut film og bok om temaet.

– Barn skal lære om kroppen, de skal lære ord og uttrykk og de skal lære om seksuelle følelser, fastslår han.